

NOSTALGIE - SPECIALE" TOESTELLEN -

Als je net zoals ik al meer dan 40 jaar in deze mooie hobby zit, dan kan je concluderen dat onderstaand artikel vooral gaat over nostalgie. Nostalgie in die zin dat de laatste jaren helaas het mooie uit onze hobby meer en meer aan het verdwijnen is, wat ik persoonlijk wel heel erg jammer vind. Onze modelvlieghobby is de laatste jaren, vooral vanwege ARF-toestellen en schuimpies, een hobby geworden die iedereen kan uitvoeren. In plaats van maanden/jaren te bouwen aan een nieuw uniek toestel, kopen we nu uniseks toestellen (bijna) vliegklaar in een doos. Van de meest eenvoudige piepschuim toestellen (soms zelfs inclusief zender) tot de mooiste jets (inclusief ingebouwde turbines), je vindt ze glimmend in de vitrines van onze bekende modelbouwwinkels of webshops.

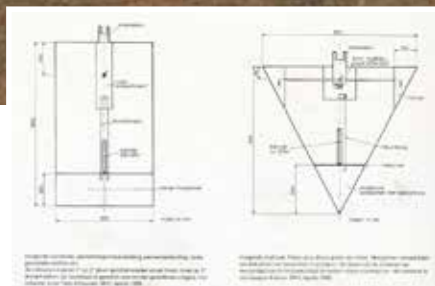

Als je dan naar een meeting gaat, zie je al heel snel - nogal teleurstellend - een rijtje dezelfde toestellen, misschien met af en toe een ander kleurenschema. Na elke vlucht denk je dan als piloot "OK, been there, seen that". Zeer waarschijnlijk is dit voor de toeschouwers ook zo. Waar is de tijd waarin we als echte modelbouwers nog met een uniek toestel op het veld kwamen? En vooral, waar is de tijd dat de 'fun' in onze hobby ook nog erg belangrijk was? Ik kijk mijmerend terug naar goede tijden waarin bepaalde piloten

bekend stonden vanwege hun 'speciale' toestellen. Of mag ik zeggen 'rare' toestellen (volgens sommige mensen). En waar is de tijd dat er zelfs door teams gevlogen werd met dit soort toestellen?

Verder mijmerend wil ik er graag een aantal opnoemen die alleszins in mijn jonge tijd indruk maakten. Op voorhand wil ik wel een duidelijke disclaimer vermelden, omdat ik waarschijnlijk heel wat (indertijd jonge) inventieve piloten vergeten zal te vermelden. Beginnen doe ik met misschien wel het meest interac-

tieve team van 'in den ouwe tijd': de jonge gasten (nu al héééél oud) van Apollo 68, het team uit Horst dat bekend stond om hun verkeersborden act. Met elk een uniek verkeersbord (rond, vierkant, vijfhoek, ...) vlogen ze telkens met een heel team, wel 20 stuks of meer. Maar daar hield het niet op! Voor de act werd het veld gevuld met piepschuim paaltjes met daarop allerhande verkeersborden met als doel, heel simpel, proberen zo snel mogelijk alle paaltjes om te vliegen, met veel rondvliegend piepschuim tot gevolg. Maar ook daar hield het niet op.

Een bijhorende clown had een aantal attributen mee om de show nog wat interessanter te maken. Denk bijvoorbeeld aan een groot vangnet. Jaja, om zomaar de vliegtuigen uit de lucht proberen te scheppen. Verder had deze clown ook de bekende pijlen-boog waarmee geschoten werd op de vliegende toestellen. Het gebeurde meer dan eens dat een ontvanger werd gekleefd door een pijl, met een spannende crash als gevolg. Altijd lachen, de toestellen werden hier toch specifiek voor gebouwd. En meestal stond een nieuwe alweer klaar om verder te gaan. Het was meestal niet meer dan wat piepschuim met een houten bakje voor de stuur-elementen. Deze jonge gasten stonden overal bekend. Altijd lachen geblazen, zowel voor de andere

piloten maar zeker voor het aanwezige publiek. Zelf heb ik een aantal jaren genoten van het vliegen met een dergelijk verkeersbord. Het ligt nog op zolder onder het stof, moesten er geïnteresseerden zijn.

Als tweede wil ik graag een familie aanhalen die voor mij dikwijls als voorbeeld heeft gediend wat betreft speciale toestellen. Namelijk de familie Delaere. Jaja, die familie waarvan Bert nu de – waarschijnlijk - grootste modelbouw-shop in Europa heeft uitgebouwd, bekend als: www.aerobertics.be. Reeds in de vroege jaren 90 van de vorige eeuw waren mijn eigen pa en ik-

zelf altijd aanwezig op de zeer minimalistische fly-inn van hen in Brugge. Een veldje van 60m x 4m, in een kruisvorm, omringd door weiden (met koeien), maïs en verlichtingspalen. Daar zag ik voor de eerste keer dat ook toestellen zonder aerodynamica zeker konden vliegen. Het meest bekende toestel van Guido, de vader van Bert, was zijn vliegende strijkijzer. Een zeer simplistisch toestel, met de aerodynamica van een baksteen, uitgesneden in piepschuim in de vorm van een strijkijzer. Bovenop een handvat en vooraan een sterke methanol motor. Je zou denken: "Dit vliegt nooit". Maar Guido deed het elke meeting. Extraatje was het grote laken dat op het veld werd neergelegd, hetwelk Guido dan probeerde te raken (hopelijk zonder de propeller) om de gedachte te hebben dat hij aan het strijken was. Met natuurlijk steeds een puntlanding op het doek om de show af te sluiten.

In 2022 heeft Bert het toestel nog eens van stal gehaald en na zoveel jaren in het stof deed hij er nog een aantal vluchten mee op een show. Deze leuke jaren in de club in Brugge brachten mijn pa en mijzelf uiteindelijk op het idee om eens 'iets anders' te bouwen. In die tijd waren het vooral de vliegende Smurfen - of andere figuren - die furore begonnen te maken. Dankzij twee radertjes konden de beentjes op en neer bewegen, waardoor het effect van een fietsend figuur werd bereikt. Dankzij een bevriende Nederlander kwamen we in het bezit van een plan. Nu ja, meer een simpele tekening met wat notities erop was het niet. Al snel werd een piepschuim plaat gekocht (5 à 6cm dik) en werd er met een piepschuimsnijder een mooie ronde cirkel gesneden van ongeveer 1m doorsnede. Ook de Smurf, op de fiets, kwam al snel uit het blok piepschuim tevoorschijn. Een simpel houten bakje en wat aluminium plaatjes om af te ronden, en daar werd een vliegtuig, sorry... een 'vliegend tuig' geboren. Doordat er in die tijd nog weinig elektronische zenders waren, werkte de mix van hoogte- en rolroeren op de meest simpele manier, namelijk via een servo die een plaatje met de andere servo naar voor en achter

kon schuiven. Dit was echt old-school! Een dikke 10cc methanol motor in de neus, wat gokken met het zwaartepunt en met knikkende benen de maiden flight inzetten. En ja hoor, de Smurfen deden het fantastisch. Met de aerodynamische kenmerken van een baksteen moest je wel altijd hopen dat de motor bleef draaien maar gelukkig deed de OS 10cc het vele jaren uitmuntend.

Eerlijk, wat heeft dit toestel mijn jeugd en de vele latere jaren beïnvloed. Jarenlang waren pa en ik graag geziene gasten op meetings in binnen- en buitenland waar vooral het publiek, en natuurlijk vele kinderen, konden genieten van de gezamenlijke vluchten van onze Smurfen. Op verschillende berenvliegmeetings waren we dikwijls een act tussen de andere vluchten door, met veel jolijt tot gevolg. De Smurf werd alzo een toestel wat veel aandacht trok. Neem bijvoorbeeld één van de (indertijd) grootste modelvliegweekends in Moorseele, West-Vlaanderen (bij WVLAAC), waar de grootste toestellen kwamen van piloten uit België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en Engeland. Tussen al dat geweld vlogen pa en ikzelf dan met de Smurfen en dankzij een interview stonden

we enkele dagen later zelfs in de nationale krant te pronken met onze vliegende smurfen. Door het succes en doordat we met plezier de plannen deelden, kwamen er met mondjesmaat smurfen bij. Maar vermeldenswaardig blijven toch wel de geknutselde versies van Gargamel (door Patrick de Vos) en Azraël (door Simon van Klink). Wat moet het geweldig zijn voor de vele kinderen die kwamen kijken om te zien dat de smurfen achtervolgd werden door Gargamel en Azraël. Vele applausen volgden elkaar op. Simon heeft vele jaren later zijn Azrael figuur overgebouwd naar een normaal toestel.

De Smurfen zijn vele jaren mee naar elke show geweest. Helaas kwam er na al die jaren serieuze sleet op, waardoor er moest beslist worden om ze op pensioen te laten gaan. Gelukkig kwamen er ondertussen lichtere materialen en ook betere elektromotoren. Hierdoor konden we, met de hulp van de familie Delaere, een hele nieuwe versie maken. We kochten van hen een voorgesneden schijf en een Smurf. Dit keer in een dunner en steviger soort piepschuim.

De versie van pa werd gebouwd in de kleuren van Grote Smurf - inclusief lange witte baard - met methanol motor. Die van mezelf werd dit keer uitgerust met een elektromotor.

Verder kozen we er ook voor om er een landingsgestel onder aan te brengen, zodat we ook zonder hulp van andere piloten konden opstijgen en het toestel niet meer gesmeten hoefde te worden. Hopelijk kunnen we hier nog vele jaren van genieten. Nostalgie, nogmaals...

Een grapje onder het Panic Team uit de UK was jarenlang dat ze mijn Smurf uit de lucht wilden vliegen (stouteriken). Dus besloot ik, met vooral afvalmateriaal en wat oude hardware, een Smurfin te bouwen uit Depron. Ik nam deze mee naar de meeting van The Broken Wings

in Willebroek, daar kregen ze de kans om hun droom te vervullen. Helaas, het is niet gelukt, de Smurfin heeft het overleefd.

Dit artikel gaat natuurlijk niet over onze Smurfen alleen. Het gaat vooral over toestellen die vroeger gebouwd werden in allerlei gekke vormen, al dan niet bestaand. Toestellen waarvan - door hun vorm en aerodynamica - nooit verwacht werd dat die zouden kunnen vliegen, dat geeft toch een extra kick als je ze dan toch aan het vliegen krijgt. Zo zagen we gelukkig toch dat er indertijd meer en meer piloten het aandurfdten om eens een speciaal toestel te bouwen.

Een zeer succesvol project was dat van Jan Baeckens. Hij presteerde het om een vliegende bierbak te maken. Je leest het goed, een vierkante bak met vakjes (zogezegd voor de flesjes), een mooie versiering op basis van echte bierbakken, en vliegen maar. Het heeft hun heel wat tijd gekost om alles zo te verfijnen dat het toestel uiteindelijk goed vloog. Nadat alles goed vloog werden er snel diversen gebouwd in verschillende kleuren, en dus met verschillende bier merken.

Langzaamaan zagen we op vliegshows in binnen-en buitenland af en toe wel eens wat andere speciale toestellen. Ook kwamen er af en toe ook wel eens (minder) bekende merken op de markt met een 'speciaal' toestel, zo uit de doos. Zo werden ook dit soort toestellen beschikbaar voor de minder goede bouwers of piloten die wel eens iets anders wilden proberen. Als ik heel veel jaren terugga, herinner ik me daar een vliegende contrabas, een vliegende grasmaaier, een vliegende kruiwagen en zoveel meer. Omdat ik het plezier in begon te zien van toestellen die een uitdaging vormen, heb ik in vele opvolgende jaren heel wat toestellen uitgetest, zelf gebouwd of in sommige gevallen gebouwd door mijn pa, die er zelf ook het plezier van inzag. De ene met meer succes dan de andere.

Andere voorbeelden uit al die jaren zijn bijvoorbeeld:

- De Xwing: een toestel gebouwd van een plan, gebaseerd op een canard toestel (of 'Ente'). Helaas heeft deze maar enkele meters gevlogen. Later probeerde ik het, met even weinig succes, ook als indoor model.

- De Porsche (of ook wel vliegende auto): gebaseerd op een brede romp, aerodynamisch, met twee zijcanten voor stabilisatie. Uitgerust met stickers van wielen om de illusie te wekken van een auto.

- Het vliegend kruis: op zich een toestel dat alsnog aerodynamisch voldoet, maar dan met een speciale vorm. Met dit toestel heb ik toch wel heel veel jaren op vele meetings succesvol gevlogen. Uitgerust met een 6,5cc motor waren het typische geluid en de enorme roll-rate overal bekend. Helaas kwam het toesteltje (volledig afgeleefd) tot zijn einde toen het afsluitklepje inclusief schakelaar in de lucht besloot te vluchten. Na de crash was er een weldoener die me een oud toestel gaf. Ik heb deze in orde gebracht maar helaas is het toestel bij het invliegen meteen gecrasht. Een derde poging kwam in de vorm van een modern kitje, in die tijd geproduceerd door Johan van der Weide. Weer echte model-'bouw'. Helaas heb ik deze slechts één keer (niet erg succesvol) kunnen vliegen, vanwege allerlei domme kleine problemen. Hij ligt wel nog steeds te wachten op een nieuw uitje in de buitenlucht.

- De vliegende tovenaars: Een vliegende tovenaars op een bezemsteel (eigenlijk een aluminium profiel), uitgerust met een elektro borstelmotor met overbrenging. Deze werd uitgebracht door het merk GWS (USA). Dit toestel was zowaar een groot succes en heeft lange tijd mezelf vergezeld op meetings.

- De vliegende voetbal: eigenlijk niet meer of minder dan een soort vliegende smurf, waarbij de smurf figuur (eigenlijk kun je dat zien als een richtingsroer) vervangen werd door een doorzichtig stukje plastic.

Op de shows van Willebroek (Brokken Wings) en Moorsel (WVLAC) komt nog elk jaar een toffe groep piloten van het Panis Team uit de UK. Zij brengen dan hun welbekende Panis mee, een zeer simpele hoekige dubbeldekker, gemaakt om de zotste kuren uit te halen. Zij vliegen dan als groep een programma en eindigen de show meestal met het proberen elkaar uit de lucht te vliegen. Zelf heb ik gedurende de jaren drie Panic toestellen gehad en ik kan deze zeker iedereen aanraden. De Panic is te koop als kit in Engeland, zie: <https://www.jperkins.com/products/JPDAA1000>. In al de jaren dat deze groep echte vrienden zijn geworden, hebben ze ook elk jaar geprobeerd iets innovatief te bouwen of te doen. Zo was er ooit een Panic waarbij de bovenste vleugel eigenlijk een apart toestel was. Ze stegen op als was het een normale Panic en tijdens de vlucht leek er dan opeens een vleugel vanaf te vliegen, wat normaal (soms) leidt tot een crash. Maar de vleugel kon dus gewoon als zweeftoestel gevlogen worden door een andere piloot.

Zo was er ook een jaar waarin alle piloten op de meeting op een rij werden gevraagd, waarbij geprobeerd werd een record te breken van zoveel mogelijk piloten die het toestel zouden vliegen. Na enkele seconden werd de zender doorgegeven aan de volgende piloot. Lachen dus. Zo was er ook het jaar waarin er tijdens de vlucht een toestel tot ontploffing werd gebracht. Zelf als piloot aan het vliegend in deze groep, kreeg ik bijna een hartaanval toen de ontploffing gebeurde. Maar daarna werd er enorm gelachen.

Deze inleiding leidt me uiteindelijk tot een andere versie die ze ooit hebben gebouwd, namelijk een achteruitvliegende Panic. Het model lijkt gewoon als je eraan kijkt, maar in plaats van vooruit te vliegen gebeurde dit dus achteruit. Hilariteit alom! De motor was uitgerust met een duw-prop en de 'staart' (wat dus eigenlijk de neus was) was heel zwaar gebouwd - een dikke volle plank - om het zwaartepunt goed te krijgen. Op een

bepaald moment kreeg ik van het team zo'n versie die we dan ook gebouwd hebben. Helaas is het toestel overleden na twee bochten door een 40 MHz ontvanger die de geest gaf. Maar het zag er wel heel goed uit. Kijk op de foto's vooral waar de rolroeren staan, dat is de enige manier om te zien dat het geen normaal toestel is.

Tegenwoordig lijkt het echter dat het funvliegen op vliegshows aan het uitsterven is. Heel jammer, want meestal geniet het publiek hier zeker van. Als ik met dit artikel piloten zou kunnen aanzetten om terug wat creativiteit aan het werk te zetten, dan ben ik er zeker van dat de vliegmeetings ook weer wat plezieriger worden. Om dit artikel te eindigen, doe ik een oproep aan de organisatoren van meetings om ook mensen met dit soort toestellen op hun programma te zetten en ze de kans te geven om te vliegen. Het hoeven niet altijd 3D-toestellen te zijn, grote dure jets of toestellen van 3, 4 of 5m spanwijdte.

